

Мирослав Мишровић

Небојша Николић

ХИБРИДНИ РАТ

Допринос дефинисању концепта,
садржаја и модела деловања

Др Мирослав Мийровић, пуковник
Др Небојша Николић, пуковник у пензији
ХИБРИДНИ РАТ
Допринос дефинисању концепта, садржаја и модела деловања
Прво издање

Рецензенти:

Др Радомир Јанковић
Проф. др Мирослав Младеновић
Проф. др Дејан Ранчић

Издавач
МЕДИЈА ЦЕНТАР „ОДБРАНА”

Библиотека „Војна књига”
Књига бр. 2510
Едиција Фокус

Директор
Биљана Пашић, потпуковник

Начелник Одељења за издавачку
делатност „Војна књига”
Горан Јањић, дипл. инж.

Уредник
Мр Снежана Ђокић

Главни графички уредник
Александра Кайор

Дизајн и прелом
Оливера Синадиновић

Језички редактор
Ања Глишовић

Коректор
Слађана Мирчевски

Тираж 120 примерака

Штампа
Војна штампарија, Београд

Copyright © Медија центар „Одбрана”, 2022.

ISBN 978-86-335-0788-2

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ

Институт за стратегијска истраживања

Др Мирослав Митровић

Др Небојша Николић

ХИБРИДНИ РАТ

Допринос дефинисању концепта,
садржаја и модела деловања

Београд, 2022.

САДРЖАЈ

О ДЕЛУ	9
ПРЕДГОВОР	11
УВОД	13
1. РАЗМАТРАЊЕ ИНОВАТИВНОСТИ КОНЦЕПТА ХИБРИДНОГ РАТОВАЊА	15
2. ГЕНЕЗА УВОЂЕЊА ПОЈМА ХИБРИДНОГ РАТОВАЊА	21
3. КАРАКТЕРИСТИКЕ ХИБРИДНОГ РАТОВАЊА	27
3.1. О специјалном рату	28
3.2. Мале земље и хибридно ратовање	33
4. ГЛОБАЛИЗАЦИЈА – КАТАЛИЗАТОР (Р)ЕВОЛУЦИЈЕ КОНЦЕПТА РАТОВАЊА	37
4.1. Еволуција концепта ратовања након Другог светског рата	41
4.2. Комплексност и синергија промена концепта рата	47
4.3. Теорија еволуције рата кроз четири генерације	55
5. НЕПРИЈАТЕЉ КАО СИСТЕМ	61
5.1. Први заливски рат – концептуализација противника у форми система	61
5.2. Ворденов концепт – стратегија и противник као систем	75
5.2.1. Противник – систем од пет ентитета	76
5.2.2. Резиме Ворденовог концепта	82
5.2.2.1. Хибридне претње према државном, националном руководству и лидерима	83
5.2.2.2. Хибридне претње кључним енергетским и економским компонентама ..	86

5.2.2.3. Хибридне претње и елементи националне инфраструктуре	87
5.2.2.4. Примена хибридних претњи на популацију	88
5.2.2.5. Деловање хибридних претњи на систем одбране	90
5.3. Неки теоријски модели пројектовања хибридног рата	91
5.3.1. Мрежно-центрично ратовање	92
5.3.2. Теорија хаоса	96
5.3.3. Неокортикални рат	99
6. АСИМЕТРИЧНО РАТОВАЊЕ	101
6.1. Корелација хибридног и асиметричног рата	108
ЕВОЛУЦИЈА КОНЦЕПТА РАТОВАЊА ОД КРАЈА ХЛАДНОГ РАТА ДО РАТОВА У 21. ВЕКУ – РАЗВОЈ ФИЗИОНОМИЈЕ САВРЕМЕНОГ РАТА	113
7. ДОПРИНОС РАЗУМЕВАЊУ ПОЈМА ХИБРИДНОГ РАТОВАЊА	115
7.1. Фазе развоја концепта хибридног ратовања	118
7.1.1. Прва фаза развоја концепта хибридног рата	119
7.1.2. Друга фаза развоја концепта хибридног рата	123
7.2. Кинески поглед на савремене сукобе – концепт „неограничени рат”	130
7.2.1. Увод у концепт неограниченог ратовања	131
7.2.2. Мотив за развој концепта неограниченог рата	133
7.2.3. Класификација неограничених ратова	136
7.2.4. Начелни принципи неограниченог ратовања	140
7.3. Релације хибридног и неограниченог рата	141
8. ДОПРИНОС ДЕФИНИСАЊУ ПОЈМА ХИБРИДНОГ РАТА	145
9. АКТЕРИ ХИБРИДНИХ ОРУЖАНИХ СУКОБА	151
9.1. Недржавни актери оружаних сукоба	152
9.2. Државни актери – оружане снаге	154
10. САДРЖАЈИ ХИБРИДНОГ РАТОВАЊА	157
10.1. Специјалне операције	161
10.1.1. Врсте и садржаји специјалних операција	168
10.1.2. Употреба специјалних снага у хибридним оружаним сукобима	171
10.2. Информационо ратовање	179
10.2.1. Информационе операције	182
10.3. Сајбер простор у хибридном ратовању	191
10.3.1. Сајбер простор	193
10.3.2. Сајбер ратовање	198
10.4. Економски аспекти хибридног рата	205
10.4.1. Економска безбедност	208
10.4.2. Економско ратовање	210
10.4.3. Енергетска безбедност и хибридно ратовање	222
10.4.4. Сажетак економског и енергетског аспекта хибридног рата	229

10.5. Одређени аспекти политичког деловања као садржаји хибридног рата	232
10.5.1. Неке форме политичког насиља	233
10.5.2. Сажетак форми политичког насиља у хибридном рату	251
10.6. Стратешке комуникације	253
10.7. Стратешка комуникација и национална безбедност и одбрана	256
10.7.1. Управљање јавним мњењем	258
10.7.2. Пропаганда	268
10.7.3. Јавна дипломатија	275
10.7.4. Заступање интереса – лобирање	293
11. МОДЕЛОВАЊЕ КОНЦЕПТА ХИБРИДНОГ РАТОВАЊА	303
11.1. Моћ државе – општи и посебни фактори од значаја за хибридно ратовање	304
11.2. Карактеристике операција хибридног ратовања	310
11.2.1. Офанзиван и дефанзиван приступ хибридним операцијама	312
11.2.2. Моделовање операција хибридног ратовања	316
11.3. Одбрана од хибридних претњи	321
11.3.1. Развој војних капацитета за хибридни рат	331
11.3.2. Хибридна одбрана у хибридном ратовању: интерорганизацијска сарадња	334
11.3.3. Препреке интерорганизацијској сарадњи	339
12. ПРЕГЛЕД ОДРЕДНИЦА ХИБРИДНОГ РАТА	345
13. УМЕСТО ЗАКЉУЧКА	351
ЛИТЕРАТУРА	353
Summary	395

